

Sadržaj

Friedrich Thimme: Proslov	9
I. Jugoslavenske političke prilike	23
Proglašenje diktature 6. siječnja 1929. godine. Živkovićeva vlada. Neuspjeh Vidovdanskog ustava. Srpski centralizam. Razočaranje Hrvata. »Trula inteligencija«. Stjepan Radić osniva Seljačku stranku. Radićevo ubojstvo na otvorenoj sjednici Narodne skupštine. Kompromitacija južnoslavenske državne misli. Nemiri u Hrvatskoj. Srpski plan odsijecanja hrvatskih područja (amputacijske težnje). Učinci diktature: mjere protiv komunista, poboljšanje uprave, banovinski ustroj s izrazitom težnjom posrblijanju. Zakon o podržavljenju sokolstva. Posrblijanje i razvlaštenje hrvatskoga sokolstva. Različitost dinastijskoga i državnog osjećaja u Hrvata i Srba. Ubojstvo hrvatskoga učenjaka dr. Milana Šufflaya. Uspon hrvatske državne stranke. Pad ministra financija dr. Švrljuge. Pokušaji posrblijanja donošenjem novoga Ustava pravoslavne Crkve. Izlazak slovenskoga ministra dr. Korošeca iz vlade. Jačanje katoličanstva. Zaoštavanje vjerskih pitanja. Povratak u srednji vijek. Pokušaj ubojstva Hrvata dr. Mile Budaka.	
II. Opće i gospodarske prilike	45
Povoljnije gospodarske prilike nego u ostatku Europe. Dobre žetve 1929. i 1930. godine. Obrat i pogoršanje stanja. Suša i pomor stoke 1931./1932. godine. Ruski drvni damping. Zlosretni zakon o stabilizaciji dinara od 10. svibnja 1931. godine. Navala štediša na banke. Ukidanje kredita. Državni monopol na prodaju pšenice i njegove posljedice: teški financijski gubici države, ugrožavanje mlinarske industrije. Navodno bogaćenje političara krijumčarenjem pšenice. Milijunska imovina južnoslavenskih	

ministara u inozemstvu. Ponovno uvođenje strogoga centralizma ustavom od 3. rujna 1931. godine. Gušenje oporbe sustavom državnih izbornih lista. Politika apstinencije. Lažiranje izbora. Narod doživljava parlamentarizaciju kao grubu prijevaru. Srpski studentski nemiri. Zatvaranje beogradskoga sveučilišta. Zakon o zaštiti zemljoradnika (moratorij na seljačke dugove). Političko kreditiranje. Uništenje seljačkoga kredita. Nezdрави pad nacionalne ekonomije. Očajno ekonomsko stanje nakon 1931. godine.

III. Sudbonosni trenutak za Jugoslaviju 61

Neuspjeh prikrivene diktature. Neriješeno hrvatsko pitanje. Destabilizacija države zbog državne i psihološke krize. Ugroza dinastije. Trošenje jugoslovenstva. Povijest jugoslovenske ideje. Njezini začetnici Rački i Strossmayer u službi katoličko-pravoslavne crkvene unije. Južnoslovenska akademija znanosti u Zagrebu. Suzbijanje jugoslovenske ideje djelovanjem nacionalnoga hrvatskog separatizma (dr. Ante Starčević). Ponovno oživljavanje jugoslovenstva Jugoslovenskom deklaracijom dr. Korošeca od 30. svibnja 1917. Pobjeda jugoslovenstva u Vidovdanskom ustavu. Slom uspostavljanjem diktature. Upravno-pravne poteškoće u velikosrpskoj državi. Osipanje srpstva. Brutalno ugnjetavanje Crnogoraca. Marginalizacija staroautrijskih Srba. Pribičevićev izgon. Komunistička propaganda: časnička urota u Mariboru 1932. godine. Hrvatski ustanak na Velebitu 1932. godine.

IV. Hrvatsko pitanje 75

Etnička i povijesna samostalnost Hrvata. Njihovo prvobitno samostalno kraljevstvo. Personalna unija s Ugarskom (1102.). Nakon Mohačke bitke (1526.): izbor Ferdinanda I. Habsburškoga za kralja. Nakon 1918.: Petar Karađorđević. Geopolitički razlozi hrvatske povijesne politike udruživanja. Nacionalno i teritorijalno ujedinjeni susjedi. Nezaštićene hrvatske granice. Ilirizam. Jugoslovenstvo, srpsko-hrvatsko jedinstvo — tek puke svrhovite fikcije koje su Hrvati danas napustili. Povijest srpskoga naseļavanja. Carska loza Nemanjića. Sv. Sava kao utemeljitelj srpske državne Crkve. Carstvo Dušana Silnoga. Srbija preuzima bizantsku zavjetnu misao: ujedinjenje cijeloga Balkana u jednoj državi, jednoj vjeri i jednom narodu. Izgledi za uspjeh u borbi između Srba i Hrvata za pravo na samoodređenje. Odlučujući geopolitički položaj: prijeka potreba za Hrvatima kao braniteljima crte Dunav-Sava-Jadran. Vječna opreka između istočnojačko-pravoslavnih Srba i katoličko-zapadnjačkih Hrvata. Pojam i kriza bizantinizma.

V. Federalizacija je jedini spas za Jugoslaviju	87
<p>Dualizam je bio uzrokom propasti Austro-Ugarske. Zbog sličnih prilika u Jugoslaviji može se očekivati sličan ishod. Federalizam kao posljednja mogućnost spasa. Ponovna uspostava stanja prije 1918., sazivanje ustavotvorne skupštine. Razdvajanje Istoka i Zapada u državno-pravnom ustroju i upravi. Napuštanje fikcije o nacionalnome jedinstvu južnih Slavena. Otklanjanje dugotrajne krize uvođenjem samouprave u Hrvatskoj, Sloveniji i Crnoj Gori, autonomija za Makedoniju i Vojvodinu. Prepreke federalizaciji: južnoslavenska sklonost fikciji, srpsko vlastohleplje, hrvatske težnje za punom neovisnošću. Odbađanje federalizacije znači sovjetizaciju ili fašizaciju.</p>	
VI. Jugoslavija je europsko pitanje	101
<p>Značenje Sredozemnoga i Jadranskoga mora kao pomorskoga puta. Istočna obala Jadrana pluća su prometne politike cijele Srednje Europe. Kroz Jugoslaviju vode europski putovi prema Jadranu i Egejskome moru. Talijanske težnje za jugoslavenskom jadranskom obalom radi potpunoga ovladavanja pomorskim putem prema Sueskome kanalu, Dalekome istoku, Engleskoj, Francuskoj, Njemačkoj, cijeloj Srednjoj Europi. Otpor talijanskim pretenzijama. Federalizacija kao unutarnjopolitičko rješenje radi izbjegavanja vanjskopoličkih potresa. Prijeko potrebna potpora Europe.</p>	
VII. Kazalo imena i pojmova	113
Pogovor	123
<p><i>Immer wieder Serbien</i>: Pilarova knjiga kao dio vanjskopoličke aktivnosti hrvatskoga vodstva 1932.—1933. (Tomislav Jonjić)</p>	